

TILLÄGG I LÄROPLANEN FÖR LÄROÄMNET MODERSMÅL OCH LITTERATUR I DEN SVENSKSPRÅKIGA GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN I KYRKSLÄTT 3.6.2026

Svenska som andraspråk och litteratur – beskrivning av det särskilda uppdraget för lärokursen

KYRKSLÄTTS RIKTLINJER:

Undervisningsarrangemang

Kyrkslätt är en tvåspråkig och internationell kommun. I Kyrkslätt kan en elev med invandrabakgrund studera läroämnet modersmål och litteratur enligt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur. Elevernas språk, språkliga färdigheter och kulturella bakgrund tas i beaktande vid undervisningsarrangemangen. I Kyrkslätt kan undervisning erbjudas:

- i skilda S2-grupper
- integrerat i en undervisningsgrupp i svenska och litteratur
- delvis integrerat i en undervisningsgrupp i svenska och litteratur och delvis i skild S2-grupp
- som sam- eller kompanjonsundervisning

Undervisningen i svenska som andraspråk och litteratur görs i kontinuerligt samarbete med lärarna för lärokursen svenska och litteratur. Undervisningen utgår ifrån elevens språkliga färdigheter och behov att lära sig. Undervisningen utvecklar elevens multilitteracitet och utgångspunkten är att eleven lär sig samma textgenrer som andra elever i sin årskurs.

Undervisningen stärker elevens multilitteracitet, språkliga medvetenhet och språkliga identiteter. Svenska språket som det ena av Finlands två nationalspråk och läroämnets centrala kulturbärande uppdrag betonas. Undervisningen främjar elevens flerspråkighet och eleven uppmuntras även att utveckla sitt eget modersmål i samarbete med vårdnadshavare. I Kyrkslätt får elever i mån av möjlighet undervisning i sitt eget modersmål. Utbildningsanordnaren säkerställer att vårdnadshavarna får tillräcklig information om betydelsen av och möjligheten för eleven att få undervisning i sitt eget modersmål.

Ändamålsenligheten med och behovet av lärokursen fastställs gemensamt av de lärare som undervisar eleven. Elevens vårdnadshavare fattar beslut om valet av lärokurs. Vid valet av lärokurs är det viktigt att eleven får undervisning enligt den mest lämpliga lärokursen.

Valet av lärokurs begränsar inte undervisningsarrangemangen: i mån av möjlighet och utgående från elevens språkliga färdigheter och behov kan en elev som studerar enligt

lärokursen svenska som andraspråk och litteratur delta i undervisningen för lärokursen svenska och litteratur. Det är då viktigt att säkerställa nödvändig differentiering.

Vid behov kan elevens lärande och skolgång stödas. Stödet kan ges i samarbete med specialläraren.

Lär miljööer

Undervisningen av elevens språkliga, multilitterära och kommunikativa färdigheter sker i alla språkliga lärsituationer och genom en mångsidig utveckling av elevens språkkunskaper. I lärokursen svenska som andraspråk lär sig eleven svenska som ett andraspråk och färdigheterna tränas funktionellt och genom uppmuntran. Lär miljön är en mångsidig och inspirerande text- och språkmiljö, som även beaktar elevernas flerspråkighet. Eleverna uppmuntras att prata och bli hörda. De är aktiva i sin egen inlärningsprocess och undervisningen stärker elevernas positiva förhållningssätt till lärande och läroämnet.

Med hjälp av dramapedagogiska metoder stärks gemenskapen i undervisningsgruppen och elevernas kommunikationsfärdigheter. Informations-, kommunikationsteknologi och digitala undervisningsmaterial används i undervisningen så mångsidigt som möjligt. Dessutom samarbetar man i undervisningen med andra läroämnen i mån av möjlighet. Skolorna kan också utnyttja nätverk med utomstående aktörer och lokalsamhället.

Övergång från lärokursen svenska som andraspråk och litteratur till lärokursen svenska och litteratur

Skolan ska regelbundet följa upp och utvärdera om lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är lämplig för eleven. Elevens behov av lärokursen svenska som andraspråk och litteratur fastställs gemensamt av lärarna som undervisar eleven. Särskilt viktigt är det att i samband med övergångsskedena inom undervisningen säkerställa att lärokursen är lämplig, till exempel vid övergången från till årskurs tre och sju.

Målet är att eleven övergår från att studera lärokursen svenska som andraspråk och litteratur till att studera svenska och litteratur när hen har uppnått tillräckliga kunskaper i svenska inom alla språkets delområden och när det inte finns betydande brister i svenska inom olika delområden. Byte av lärokurs rekommenderas när eleven har nått tillräckliga kunskaper i svenska för att studera enligt lärokursen svenska och litteratur.

Skolan ska informera vårdnadshavaren om fördelarna med att övergå till lärokursen svenska och litteratur och klargöra för varför en övergång är ändamålsenlig, samt berätta om vilka konsekvenser valet av lärokurs har för eleven. Elevens vårdnadshavare fattar beslut om valet av lärokurs.

Samarbete mellan läraren i svenska som andraspråk och litteratur samt läraren i svenska och litteratur är särskilt viktig vid övergången till lärokursen svenska och

litteratur. I övergången kan sam- och kompanjonundervisning användas som stöd. Övergången från lärokursen svenska som andraspråk och litteratur till svenska och litteratur stöds också av undervisningsarrangemang som främjar lärande, såsom språkmedveten undervisning, differentiering, mångsidig bedömning och flexibel gruppindelning. Elevens framsteg följs upp och vid behov har eleven rätt till stöd för lärande och skolgång.

Bedömning

Bedömningen i läroämnet modersmål och litteratur ska utveckla förmågan att lära sig. Bedömningen fokuserar på elevens styrkor. Bedömningen ska vara mångsidig och grunda sig på såväl muntliga och skriftliga prov på kunnande som på lärarens observationer. Kamratrespons och självvärdering är en del av den formativa bedömningen och ger eleven färdigheter att utvecklas inom alla målområden i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur. Alla fem målområden och samtliga bedömningskriterier är lika viktiga i bedömningen av elevens lärande.

Eleven ska känna till målen och bedömningskriterierna för studierna. Bedömningen är en naturlig del av lärprocessen. Färdigheter för självvärdering och kamratrespons behöver också tränas. Eleverna ska lära sig att ge konstruktiv feedback till varandra. Med hjälp av kamratresponsen vänjer sig även eleverna vid att få feedback. Kamratrespons kan till exempel vara en del av lärprocessen vid skriftliga uppgifter, grupparbete och muntliga presentationer och kan genomföras parvis eller i grupp. Självbedömningen stärker elevens förmåga att konkretisera sina egna mål och sina arbetsprocesser. Den ger även eleven verktyg för att utveckla sina färdigheter och styrkor.

Läraren följer elevens utveckling och ger mångsidig, riktgivande och uppmuntrande respons. Som en del av den formativa bedömningen ger läraren muntlig respons till under lektioner, under skrivprocesser och i olika bedömningsdiskussioner. Eleven får kontinuerligt skriftlig respons i samband med både muntliga och skriftliga uppgifter.

Mål, centralt innehåll och mångsidiga kompetensområden

Undervisningens mål, centrala innehåll och bedömningen utgör ett kontinuum inom läroämnet modersmål och litteratur. Samma mål- och innehållsområde gäller för flera årskurser, men undervisningens mål och innehåll betonas olika i olika årskurser och lärandet är progressivt. Det är viktigt att mål, innehåll och bedömning stödjer en elev i svenska som andraspråk och litteratur i övergången till svenska och litteratur när hen har uppnått tillräckliga kunskaper i svenska inom språkets olika delområden och i det allmänna språket för olika kunskapsområden, i förhållande till sin egen årskurs.

Svenska och litteratur – beskrivning av det särskilda uppdraget för lärokursen

I Kyrksläotts kommun är samarbetet mellan undervisningen enligt lärokursen svenska och litteratur och lärarna i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur kontinuerligt och ändamålsenligt. Behovet av samarbete betonas vid övergången från

lärokursen svenska som andraspråk och litteratur till lärokursen svenska och litteratur. En elev som bytt lärokurs följs upp och vid behov hänvisas eleven till stöd för lärande.

Undervisningen i svenska och litteratur sker i samarbete med hemmen, undervisningen i det egna modersmålet och de övriga läroämnena för att hjälpa eleven att bygga upp språkliga och kulturella identiteter i ett mångkulturellt och mångmedialt samhälle. Flerspråkighet bidrar till språkliga identiteter.

Modersmål och litteratur – beskrivning av läroämnets uppdrag (tillägg i slutet av avsnittet.)

I Kyrksläotts kommun samarbetar lärarna i de olika lärokurserna i läroämnet modersmål och litteratur med varandra. Särskilt samarbetet mellan lärokursen svenska och litteratur samt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur stärker kontinuiteten i elevens lärande i svenska. Målet är att övergå från lärokursen svenska som andraspråk och litteratur till lärokursen svenska och litteratur när eleven nått tillräckliga färdigheter i svenska inom olika kunskapsområden och språkliga delområden.

Kapitel 10 Särskilda frågor som anknyter till språk och kultur

Elever med invandrabakgrund

I Kyrksläotts kommun har undervisningen av elever med invandrabakgrund som särskilt mål att stödja elevernas flerspråkighet och utvecklingen av deras identitet och självkänsla. Elevernas bakgrund och utgångsläge, såsom modersmål och kultur och hur länge de bott i Finland, ska beaktas i undervisningen.